

Kdo byla Regina hraběnka Swéerts-Sporck (†17. 12. 1866)? Dodatek k revizi genealogie rodu v 19. až 20. století¹

JAN CVRČEK – FRANTIŠEK FORTIN

ABSTRACT: Who was Regina, Countess Swéerts-Sporck (†17. 12. 1866)? An addendum to a revision of the family's 19th–20th century genealogy

Revisional research into the genealogy of the Swéerts-Sporck family has previously been conditional on the repair of the coffins of certain members of the family interred in the family tomb at Kuks, and assessment of their skeletal remains. Who Regina, Countess Swéerts-Sporck née de Kronpass, was, what family she came from, and when and where she married Joseph, Count Swéerts-Sporck, have hitherto been among the most important unanswered questions in the family's history, only information about her death having been known. After familiarizing the descendants with the results of previous research, we received some new data that enabled us to identify Regina's birth entry in Viennese vital records, and the marriage of her parents. The acquired copy of the record of the wedding of Joseph and Regina, which no longer exists in the original form, is a unique discovery; the authors therefore present the complete biographical data of this historical personage for the first time.

KEY WORDS: Family tree – Kuks Hospital – Family Tomb – Illegitimate child – Morganatic marriage

CONTACTS: Jan Cvrček, Antropologické oddělení, Národní muzeum, Cirkusová 1740, 193 00 – Praha 20, e-mail: jan.cvrcek@nm.cz; František Fortin, České genealogická a heraldická společnost v Praze, Fantova 1784/28, 155 00 – Praha 13, e-mail: FortinF@seznam.cz

Když byly v roce 2022 publikovány revize a nové objevy v genealogii vybraných členů hraběcího rodu Swéerts-Sporck pochovaných v Kuksu v období 19. až 20. století související s antropologickým výzkumem jejich kosterních pozůstatků², zůstalo snad nejdůležitější, do té doby nevyřešenou otázkou, kdo byla Regina hraběnka Swéerts-Sporck rozená de Kronpass. Bylo známo, že se, snad jako neurozená, stala manželkou Josefa hraběte Swéerts-Sporcka (7. 7. 1788 Praha č. p. 1026³–11. 2. 1855 Lvov č. p. 864⁴) z rodové sekundogenitury, a měli spolu syna Moritze Gustava, narozeného v roce 1821⁵. Není vyloučeno, že měli ještě dceru Ludovíku (1823–1826), ale tato informace se opírala o jediný

1 Předložená práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury (DKRVO 2024–2028/7.1.a, 00023272).

2 Jan CVRČEK – František FORTIN – Milena BĚLIČOVÁ – Petr MAŠEK – Petr Velemínský, Revize a nové objevy v genealogii vybraných členů hraběcího rodu Swéerts-Sporck pochovaných v Kuksu (19.–20. století), *Časopis Národního muzea, řada historická* 191, 2022, č. 1–2, s. 21–44.

3 Archiv hlavního města Prahy (dále AHMP), Matrika narozených kostela sv. Jindřicha, 1784–1794, fol. 256, dig. list 261, překlad z latiny.

4 Centrální historický archiv ve Lvově, sg. 618-2/1144, Kniha narozených, oddaných a zemřelých 1855–1857, fol. 2, překlad z němčiny.

5 SOA Hradec Králové, fond Rodinný archiv Šporků 1664–1945; inventář Václav Pitucha, Rodinný archiv Šporků 1664–1945. Inventář, 2004, s. 19.

zdroj a nebyla ověřená⁶. Dále jsme o osobě hraběnky Reginy věděli již jen to, že měla pocházet z Vídně⁷, a že zemřela 17. 12. 1866 v Kuksu č. p. 26. Soudě podle úmrtního oznámení⁸ se narodila roku 1799:

„Moritz hrabě Swéerts-Spork, svobodný pán z Reistu, Laakenu a Blauenthurnu, patron nadace hraběte Sporka resp. Swéerts-Sporka v Choustníkově Hradišti (Gradlitz), jménem svým i ve jménu své ženy Celiny hraběnky Swéerts-Spork, svobodné paní z Reistu, Laakenu a Blauenthurnu, a jejich obou nezletilých dětí Gustava a Leonie pro ně nejtěžší zprávu o odchodu jejich nejdražší matky, tchýně a babičky, Reginy hraběnky Swéerts-Spork, svobodné paní z Reistu, Laakenu a Blauenthurnu, která po krátké nemoci, sv. svátostmi zemřelých zaopatřena, 17. tohoto měsíce v 5 hodin ráno v 67. roce věku blaženě zesnula v Pánu na mozkovou mrtvici.

Bezduchá schránka bude v neděli 23. tohoto měsíce ve 3 hodiny odpoledne přenesena z domu smutku do kolegiálního kostela v Kuksu, tam vysvěcena a v rodinné hrobce pohřbena.

Svaté requiem se bude konat v kolegiálním kostele v Kuksu 27. tohoto měsíce v 9 hodin odpoledne. Kuks, 22. prosince 1866.“

Originální úmrtní zápis⁹ opět uvádí, že se měla narodit ve Vídni. Mylně však uvádí, že odvoděla roku 1854, její manžel ve skutečnosti zemřel o rok později¹⁰. Liší se také uvedená příčina úmrtí: mozková mrtvice vs. marasmus-sešlost:

<i>Rok, měsíc a den:</i>	17. prosince v 5 hodin ráno a byla pohřbena 23. prosince ve 3 hodiny odpoledne
<i>Úmrtní list vystaven:</i>	30. prosince 1866
<i>Číslo domu:</i>	26
<i>Jméno zemřelého:</i>	Urozená paní Regina hraběnka Swéerts Spork, rozená Kronpass, vdova po v roce 1854 zemřelém c. k. guberniálním řediteli klasifikačních protokolů uroz. Josefu hraběti Swéerts Sporkovi, majiteli světeckého statku, patronu a spoluinspektoru kukské a hradecké nadací, narozena ve Vídni v Dolním Rakousku, bytem v Kuksu č. 26, zemřela při trpělivé péči pana hraběte Bořinského, milosrdného bratra v Kuksu.
<i>Náboženství:</i>	Katolické
<i>Pohlaví:</i>	Ženské
<i>Věk:</i>	67 let
<i>Nemoc a způsob smrti:</i>	Podle úmrtního ohledací lístku č. 177 z 20. prosince t. r. na marasmus. Svátostmi zemřelých byla zaopatřena P. Ehryholzem, milosrdným bratrem, a pohřbena resp. uložena do rodinné hrobky v kukském klášteři P. Antonínem Kulhánkem, farářem v Kocléřově

6 SOKA Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, fond Josef Vojáček, zn. B30: „Rodokmeny Šporků“, ručně psané lístky fol. 3.

7 Národní archiv v Krakově, matrika narozených kostela Nanebevzetí Panny Marie 1801–1828, str. 143.

8 ANM, genealogická sbírka CH, kart. 25: Swéerts-Sporck, tištěné úmrtní oznámení, překlad z němčiny.

9 MěÚ Dvůr Králové nad Labem, Matrika zemřelých Kuks, 1845–1949, s. 51, překlad z němčiny.

10 Centrální historický archiv ve Lvově, sg. 618-2/1144, kniha narozených, oddaných a zemřelých 1855–1857, fol. 2, překlad z němčiny.

Obrázek 1 – Poloha pohřební komory Reginy hraběnky Swéerts-Sporck v rodinné hrobce v Kuksu (šipka). Foto autor.

zaděna údajně proto, že hraběnka Regina měla zemřít na nějaké infekční onemocnění, snad cholery. Z dostupných výše uvedených archivních pramenů to však nevyplývá.

V době vydání první publikace o revizi genealogie rodu se nám i přes veškerou snahu nepodařilo konkrétní zápis jejího narození ve vídeňských matrikách bezpečně nalézt. Po té co se potomci rodu žijící ve Vídni obeznámili s výsledky naší práce, jsme od nich nakonec obdrželi informaci, že jejich v soukromém rodinném archivu našli poznámku, že rodiči hraběnky Reginy měli být Johann Kronpass a Regina rozená Wallner. Na základě této indicie jsme ve vídeňských matrikách našli zápis o narození hraběnky Reginy, který upřesňuje, že celým jménem byla Regina Marianna:¹¹

<i>Křtil:</i>	P. Antonius, kooperátor
<i>Den:</i>	8. červenec 1801
<i>Místo:</i>	Č. p. 1166 ve městě
<i>Jméno:</i>	Regina Marianna
<i>Otec:</i>	Pan Josef Krunpas, soukromník
<i>Matka:</i>	Regina roz. Walner
<i>Kmotři:</i>	Regina Himmerová měšťanka a pekařská mistrová
<i>Bába:</i>	Kateřina Watzlová

Zápis tedy upřesňuje, že její otec se jmenoval Josef, koriguje skutečný chronologický věk dožití hraběnky na 65 let, a především potvrzuje, že Regina se narodila jako neurozená.

¹¹ Matricula Online, Matrika narozených kostela sv. Augustina ve Vídni 1795–1802, fol. 104, dig. list 106. Překlad z němčiny.

Obrázek 2 – Detail nápisové desky, která kryje komoru s rakví Reginy hraběnky Swéerts-Sporck.
Foto autor.

Neurozený původ přitom měla i její tchýně Marie Kateřina Františka Alžběta Fillenbaum¹² (uváděná jen jako Kateřina), a snacha Céline Paulina de Noblée¹³. Dále byl v matrikách nalezen i oddací zápis rodičů Reginy Marianny¹⁴:

<i>Ženich:</i>	Josef Krumpass, skotista (<i>učitel, filosof – pozn. aut</i>) u pana hraběte Friesa, narozen v Melku, manželský syn Michela Krumpasse, měšťana tamějšího a jeho manželky Magdaleny, rozené Ellingerinerové, oba naživu, 26 let.
<i>Bydliště:</i>	fara sv. Augustina čp. 1349
<i>Nevěsta:</i>	Regina Wallnerová, služebná zde narozená, manželská dcera Petra Wallnera, městského vinárníka a manželky Terezie rozené Hanové, ještě na živu, 22 let.
<i>Bydliště:</i>	fara sv. Štěpána čp. 789
<i>Svědci:</i>	Izák Philippi magistrátní účetní oficiál, Jan Rataj panský komoří.

Jak je ze zápisu narození, tak i ze zápisu svatby rodičů a dalších archivních materiálů patrné, rodné příjmení hraběnky Reginy nebylo ještě na počátku 19. století ustáleno, respektive mohlo být ovlivněno také zapisovatelem, a existuje v několika formách (Krunpas,

12 Matricula Online, Matrika narozených kostela svatého Štěpána ve Vídni 1762–1764, fol. 165, dig. list 328. Překlad z němčiny.

13 SOA Hradec Králové, Matrika narozených Kuks, 1848–1900, fol. 92, dig. list 96: „manželská dcera Henryho Noblée, soukromé osoby v Pařížské ulici (nebo v Paříži, ulice ...) a jeho manželky Luisy Adelaidy Dürr z Lille ve Francii, departamentu Nord“.

14 Matricula Online, Matrika oddaných kostela sv. Štěpána ve Vídni 1788–1792, fol. 249, dig. list 250. Překlad z němčiny.

Krumpass, Kronpass), než bylo ustáleno ve formě „Kronpass“. Podobně je na tom i rodné příjmení její matky (Walner, Wallner). Po těchto zjištěních a obeznámení potomků s výsledkem našeho hledání jsme od nich nakonec získali i opis svatebního zápisu Josefa hraběte Swéerts-Sporcka s Reginou¹⁵:

Z. 44 / Okres Biezanów / Fara Biezanów / Matriční kniha II., strana 147

V roce 1823 / Dosvědčení o sňatku

Dne 30. září 1823 byli v Biezanowě oddáni následující novomanželé: Pan Josef hrabě Sweerts-Sporck, král. komisař král. Zemského soudu v Haliči, syn urozeného Josefa hraběte Sweerts-Sporck, tajného rady a Kateřiny roz. de Fillenbaum, kat. vyznání, věku 35 let, svobodný, s Reginou Kronpass, dcerou Josefa Kronpasse a Reginy Wallner, vídeňských měšťanů, kat. vyznání, 22 let věku, rovněž svobodnou. Jakožto svědci byli tomuto sňatku přítomni: Ignaz von Nicoledon, magistrátní rada v Podgorze a Felix Giasecki, farář v místním farním kostele.

Se svolením příslušného místního faráře byl sňatek vykonán páterem Chrysostomem Halmbaumem, vikářem z Podhorze.

Tak stojí doslovně v knize oddavek, na straně výše psané.

Ve farním úřadě Biezanow dne 23. června 1850.

Stanislav Cluchowski,

farář v Biezanowě

Obdrženo v Biezanowě dne 23. června 1851, Sweerts-Sporck

Svatba se uskutečnila na periferii Krakova ve čtvrti Biezanów, pravděpodobně v tamním filiálním kostele Narození Panny Marie. Biezanów je dnes jednou z hlavních součástí Městské části XII Biezanów-Prokocim. Tento opis je unikátem, neboť následná rešerše v Národním archivu v Krakově ve snaze nalézt oddací zápis v originální podobě ukázala, že originální matriční knihy oddaných ve farnosti Biezanow zahrnující rok 1823 se do dnešní doby nezachovaly. Dosud také není znám žádný portrét hraběnky Reginy Marianny, a to ani v soukromém vlastnictví jejich potomků.

Doplnění biografických údajů Reginy Marianny hraběnky Swéerts-Sporck umožnila potvrdit dosud ne zcela jasné okolnosti narození syna Moritze Gustava hraběte Swéerts-Sporcka dne 12. 5. 1821. Až do nalezení originálního zápisu o jeho narození se předpokládalo, že jeho rodiče se vzali ještě před jeho narozením, tedy okolo roku 1820¹⁶. O jeho manželském původu nebyl důvod pochybovat. Nalezený originální matriční zápis o narození Moritze Gustava, jednak zpřesnil, že se nenarodil ve Lvově¹⁷, ale v Krakově¹⁸, ale především uvádí, že byl svatbou rodičů legitimizován. Na rozdíl od jeho otce Josefa, který se také narodil jako nemanželský a byl legitimizován po svatbě rodičů uspořádané až několik let po jeho narození¹⁹, však jeho zápis neobsahoval podrobnější informace. Ty byly zjištěny až z výše uvedeného opisu oddacího listu rodičů, který tak jeho nemanželský původ potvrdil:

15 Překlad z němčiny. Autoři měli od potomků k dispozici ručně psaný dvoustránkový opis a také jeho novější přepis psaný na stroji.

16 SOKA Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, fond Josef Vojáček, zn. B30: „Rodokmeny Šporků“, ručně psané listky, fol. 3.

17 Např. V. Pitucha, Rodinný archiv Šporků, s. 19.

18 Národní archiv v Krakově, Matrika narozených kostela Nanebevzetí Panny Marie 1801–1828, fol. 143.

19 AHMP, Matrika narozených kostela sv. Jindřicha, 1784–1794, fol. 256, dig. list 261. Překlad z latiny.

<i>Křest:</i>	Dne 19. května u sv. Mikuláše
<i>Číslo domu:</i>	629
<i>Jméno:</i>	Moritz Gustav, 12. května narozen
<i>Náboženství:</i>	Katolické
<i>Pohlaví:</i>	Mužské
<i>Původ:</i>	Nemanželský (později přeškrtnuto, opraveno na manželský, a přidána poznámka: sňatkem legitimován)
<i>Otec:</i>	Urozený Josef hrabě Sweets-Sporck, předsedající soudní a c. k. rakouské svěřenecké komise
<i>Matka:</i>	Regina rozená de Kronpass, dcera zemského úředníka ve Vídni
<i>Kmotři:</i>	František Kromer, Anna Chachtouska, žebráci sloužící u kostelního vchodu (Mendici inservintes ad transc Ecclesiam)

Závěr

Předkládaná publikace vůbec poprvé přináší ucelená biografická data Reginy Marianny hraběnky Swéerts-Sporck, jejíž původ byl až dosud zahalen tajemstvím, neboť jej neuváděly žádné veřejně dostupné archivní materiály. Osvětlením jejího původu a sňatku s Josefem hrabětem Swéerts-Sporckem se tak vyřešila jedna z nejdůležitějších dosud nezodpovězených otázek spojených s historií tohoto rodu. S konečnou platností se také potvrdil nemanželský původ jejich jediného syna a dědice Moritze Gustava, stejně jako tomu předtím bylo u jeho otce Josefa. Stále se ale nepodařilo dohledat žádné nové informace k jejich údajnému druhému dítěti, kterým měla být dcera Ludovíka (1823–1826). Příčina úmrtí Reginy Marianny se zdá být na základě archivních dokumentů jasná a související s věkem. Výjimečný způsob uložení její rakve v rodinné hrobce však připouští možnou pravdivost ústního vyprávění o infekční chorobě hraběnky. Exaktní poznatky o příčině úmrtí by však mohl přinést jedině výzkum jejích ostatků.

Poděkování

Autoři by tímto chtěli poděkovat Monice Bubna-Litic, předsedkyni Nadačního fondu Malakim a předsedkyni Společnosti přátel beuronského umění, za pomoc při doplnění některých bílých míst v historii rodu Swéerts-Sporck, a dále Marii Werba a Stephanovi Swéerts-Sporckovi z Vídně, potomkům Reginy de Kronpass, za poskytnutí mimořádně cenných opisů dokumentů z jejich rodinného archivu, bez nichž by nebylo možno ve výzkumu pokračovat. Děkují také Magdaleně Smolska-Kwinta (Małopolskie Towarzystwo Genealogiczne w Krakowie) za neocenitelnou pomoc při studiu polských matrik a Alastairu Millarovi za jazykovou korekturu anglického abstraktu.